

عنوان مقاله:

مکانیسم های مقابله با انحرافات اجتماعی در نهج البلاغه؛ با رویکرد تحلیل مضمون

محل انتشار:

دومین کنگره دانشجویان حقوق، علوم سیاسی و علوم اجتماعی (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

بتول هنرمندی - کارشناسی ارشد جامعه شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گناباد، گناباد، ایران

خلاصه مقاله:

هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی مضامین و الگوهای موجود در مورد مکانیسم های مقابله با انحرافات در نهج البلاغه است. تحقیق حاضر از جهت ماهیت کیفی و از لحاظ هدف کاربردی است که با شیوه تحلیل مضمون انجام شده است. یافته های این تحقیق نشان می دهد که نهج البلاغه پیرامون انحرافات ارشادات و مضامینی زیادی داشته است. تم های مستخرج از فیش ها در پنج شبکه ای از مضامین چنین تقسیم گردیده است. الف) عوامل ایجابی انحراف که شامل (عوامل فردی و اجتماعی) می گردد؛ وسوسه شیطان، تفرقه، نفاق و دورویی، جهل و ناآگاهی، بدعت، ریاست طلبی، حب جاه و مال، داشتن روحیه پیمان شکنی، ملاحظات خویشاوندی، رشوه، گریز از حق، ستایش شدن ناحق. ب) مکانیسم های پیشگیری از انحراف (فردی و اجتماعی) شامل: تبعیت از حق، یاد خداوند، عبرت گیری از گذشتگان، نظارت درونی، هشدارها از کیفر روز آخرت، پاداش های روز آخرت، موعظه و تبصیر، مقابله با دنیا دوستی و تجمل گرایی، جلوگیری از تملق و چاپلوسی. الگودهی و الگوگیری، محبت و حمایت، ایجاد و توسعه عدالت اجتماعی توسط حکومت، نظارت بر عملکرد مجریان و ماموران حکومتی، اعتقاد به نظارت خداوندی. ج) مکانیسم های مقابله با انحراف (فردی و اجتماعی) شامل: مجازات سلب صلاحیت و بی اعتبارسازی، مجازات سلب حیات، مجازات بدنی، قصاص، قطع دست دزد، کیفر برای عبرت و ارباب. د) مسئولیت مردم در برابر انحرافات، شامل: مسئولیت پذیری و مسئول بودن همه در برابر همه. عدم سکوت در برابر ظلم و تضییع حقوق، امر به معروف و نهی از منکر. ه) مسئولیت حکومت در برابر انحرافات شامل: امانت دانستن حکومت، رضایت مردم اقامه حدود الهی، تامین امنیت، استکبارزدایی، نظارت همگانی، تعیین مسئولان شایسته، دسترسی مردم به حاکم بوده است. نتیجه گیری کلی تحقیق حاکی از این است که ارشادات و بیانات نهج البلاغه در برابر کاهش انحرافات هنوز هم موثر بوده و نیاز است که از الگوها و حکمت های این کتاب ارزشمند در سیاست گذاری ها و برنامه ریزی فردی و اجتماعی مان استفاده نمائیم.

کلمات کلیدی:

انحرافات اجتماعی، عوامل ایجابی، مکانیسم های پیشگیری و مقابله، تحلیل مضمون، نهج البلاغه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1939862>

